

Notulen

Onderwerp	Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders Heijmans N.V.	Van	Nicole Schaeffer
Vergaderdatum	6 december 2018, 14.00 uur	Telefoon	+31 6 2221 19 56
Locatie	Hoofdkantoor Heijmans, Rosmalen	E-mail	nschaeffer@heijmans.nl
Ons kenmerk	HNV/NS/BAvA/20181206		

Bij deze Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders Heijmans N.V. (hierna te noemen: BAvA) zijn van de raad van commissarissen Heijmans N.V. (hierna te noemen: RvC) aanwezig de heren Sj.S. Vollebregt, S. van Keulen en R. van Gelder. De heer Vollebregt treedt, conform artikel 37 lid 1 van de Statuten Heijmans N.V., op als voorzitter van deze BAvA. Hij wordt in het hiernavolgende als Voorzitter aangeduid.

Tevens aanwezig zijn de heren A.G.J. Hillen en J.G. Janssen, beiden lid van de raad van bestuur Heijmans N.V. (hierna te noemen: RvB).

Voorts zijn aanwezig aangemelde certificaathouders en overige genodigden, waaronder de voorzitter van de Ondernemingsraad.

1. Opening

De Voorzitter opent de vergadering en heet de certificaathouders en overige aanwezigen welkom.

2. Mededelingen

De Voorzitter constateert dat de oproep voor deze BAvA heeft plaatsgevonden conform de daarvoor geldende wettelijke en statutaire bepalingen middels plaatsing van de agenda en bijlagen op de website van Heijmans N.V. op 25 oktober 2018. De publicatie op de website van Heijmans is voorafgegaan door een door Heijmans N.V. uitgegeven nieuwsbericht. Het registratietijdstip is bepaald op donderdag 8 november 2018, 18.00 uur CET.

Van het totaal aantal per heden geplaatste cumulatief preferente financieringsaandelen B en gewone (certificaten van) aandelen ad 25.916.880 zijn 5.393.290 certificaten van aandelen aangemeld, inclusief steminstructies, ofwel ca. 20% van het totaal aantal geplaatste aandelen. Feitelijk zijn 5.388.346 (certificaten van) aandelen ter vergadering vertegenwoordigd inclusief steminstructies voor 4.004.193 (certificaten van) aandelen, te weten ca. 25% van het totaal aantal (certificaten van) aandelen. Stichting AK vertegenwoordigt ca. 75% van de certificaten van aandelen in deze vergadering. De stemuitslagen zullen zoals gebruikelijk binnen veertien dagen na heden op de website van Heijmans worden gepubliceerd.

Stichting Administratiekantoor Heijmans (hierna te noemen: Stichting AK) heeft een aanmelding van een certificaathouder tot bijwoning van de BAvA beschouwd als een verzoek tot volmacht om zelf zijn of haar stem uit te brengen. Aan certificaathouders die niet in de gelegenheid zijn om de BAvA bij te wonen, is de mogelijkheid geboden om, via ABN AMRO e-voting, elektronisch een steminstructie en volmacht te verlenen aan mevrouw mr. J.J.C.A. Leemrijse, notaris te Amsterdam, of haar plaatsvervanger. Via deze mogelijkheid heeft de notaris volmachten en steminstructies ontvangen voor in totaal 120.125.790 stemmen, in totaliteit ca. 18,5 % van het maximaal uit te brengen aantal stemmen, te weten 648.038.850.

De overige certificaten worden ter vergadering vertegenwoordigd door de heren W.M. van den Goorbergh, voorzitter van het bestuur van Stichting AK, en de heer R.H. Hooghoudt, lid van het bestuur van Stichting AK.

Tot secretaris wordt aangewezen mevrouw N. Schaeffer, secretaris van de vennootschap. Zij zal notulen van deze vergadering houden die, conform de van toepassing bepalingen uit de Corporate Governance Code, op de website van Heijmans zullen worden geplaatst en daarna zullen worden vastgesteld. Een afschrift van de vastgestelde notulen wordt op schriftelijk verzoek toegezonden. De vergadering wordt op een geluidsdrager opgenomen, teneinde de secretaris behulpzaam te zijn bij het maken van de notulen.

Ten behoeve van de stemming zijn voorafgaand aan deze vergadering stemformulieren op naam uitgereikt, een formulier voor agendapunt 3c en een formulier voor agendapunt 4. De stemmen die verbonden zijn aan de steminstructies worden uitgebracht door mr. R. Hagens, kandidaat-notaris van Allen & Overy als vertegenwoordiger van mevrouw mr. J.J.C.A. Leemrijse, notaris van Allen & Overy, aan wie de steminstructies zijn afgegeven.

Tot zover de mededelingen van de Voorzitter.

3. Samenstelling raad van commissarissen Heijmans N.V. (besluit)

De RvC heeft besloten de RvC tijdelijk uit te breiden tot zes leden. De heer Van Keulen zal conform het rooster van aftreden na afloop van de AvA op 10 april 2019 terugtreden, hij is niet herbenoembaar. Omdat de RvC het wenselijk vindt dat de te benoemen commissaris, mevrouw M. Jonk, een goede inwerkperiode heeft, is besloten een vacature te stellen voor een zesde commissaris. Voor deze vacature geldt het versterkte aanbevelingsrecht van de Ondernemingsraad Heijmans. De OR van Heijmans heeft met mevrouw Jonk gesproken, en heeft op 22 oktober jl. laten weten de voordracht van mevrouw Jonk van harte te ondersteunen. De Motivering voor de voordracht tot benoeming is als bijlage bij de agenda voor deze vergadering gevoegd.

De Voorzitter vraagt of er vanuit deze Algemene Vergadering aanbevelingen zijn in verband met de vacature. Dat is niet het geval. Voordat hij de aanwezigen in de gelegenheid stelt tot het stellen van vragen vraagt hij mevrouw Jonk zich voor te stellen.

Mevrouw Jonk neemt het woord en vertelt dat zij al 33 jaar advocaat in hart en nieren is. Zij heeft in de periode 1991-1997 in Berlijn voor grote Nederlandse bouwbedrijven gewerkt. Zij stelt voor de vragen te beantwoorden van aanwezigen naar aanleiding van haar CV.

De heer A. Jorna (VEB) vraagt mevrouw Jonk een nadere toelichting te geven op haar werkzaamheden voor Nederlandse aannemers in haar Berlijnse periode. Waren die

werkzaamheden van puur juridische aard of heeft zij ook andere ervaringen opgedaan? De reden van zijn vraag is ingegeven door het verleden van Heijmans, met name op het gebied van projectadministratie, projectbeheersing en risico-inschatting. Ervaring met die onderwerpen is daarom van belang.

Mevrouw Jonk antwoordt dat haar ervaring in de Berlijnse periode ligt op het gebied van juridische advisering. Zij stond Nederlandse bouwbedrijven bij die problemen hadden met opdrachtgevers. Deze problemen ontstonden door een cultuurverschil: Duitse opdrachtgevers leggen alles vast en hebben daardoor een dossier, terwijl de Nederlandse bouwers een mentaliteit aanhangen die inhoudt dat partijen wel samen gaan zitten als er iets is, en dan komen zij er wel uit. Vaak werd het laatste deel van een aanneemsom niet betaald en keerden veel Nederlandse bedrijven gedesillustioneerd terug.

De heer Jorna mist in het CV van mevrouw Jonk bestuurlijke ervaring in de zin van leidinggeven aan een organisatie en 'zelf in de klei hebben gestaan'. Is zij, los van haar juridische expertise, voldoende ervaren om toezicht houden op een bouwbedrijf als Heijmans, met name ten aanzien van project- en risicobeheersing?

Mevrouw Jonk zegt dat zij nooit CEO of CFO is geweest van een grote onderneming, zij heeft echter wel ruime ervaring als toezichthouder. Zij is onder meer ruim vijf jaar commissaris bij Gasunie, en Gasunie heeft ook grote projecten, letterlijk in de klei.

De Voorzitter voegt daaraan toe dat de RvC commissarissen zoekt die complementair aan elkaar zijn. In de RvC zitten op dit moment een aantal voormalige CEO's. De RvC wil ook functionele expertise tijdig bij de hand hebben. Het is de goede gewoonte dat complexe contracten vroegtijdig worden besproken op aangeven van de RvB in de RvC. Dan wordt ook bekeken wat risico's zijn, hoe het contract in elkaar zit en wat gevolgen van eventuele claims kunnen zijn. Juridische expertise is daarbij zeer belangrijk. Dus ook zonder in de klei te hebben gestaan kan een grote bijdrage worden geleverd aan het voorkomen van missers.

Mevrouw Jonk voegt hier nog aan toe dat zij 33 jaar ervaring heeft in fusies en overnames, en daardoor bij veel bedrijven in de keuken heeft gekeken. Ook als toezichthouder heeft ze bij hele verschillende soorten bedrijven meegekeken. Juist als je risico's goed wilt kunnen identificeren is het vaak zinnig als de toezichthouder van buitenaf komt, immers binnen de onderneming ontwikkelen mensen een bepaalde tunnelvisie uit enthousiasme voor de projecten die zij willen doen.

De heer Jorna vraagt hoe de RvC bij mevrouw Jonk is uitgekomen, en of het element van diversiteit doorslaggevend was of dat specifiek gezocht is naar iemand met juridische competenties?

De Voorzitter antwoordt dat de RvC een vacature stelt waarbij wordt gekeken naar het profiel van de vacature alsmede diversiteit. Onder leiding van de heer Van Keulen, voorzitter van de Selectie- en benoemingscommissie, is het zoekprofiel 'risk, compliance & legal' opgesteld en is een opdracht gegeven aan een searchbureau. Ook wordt binnen het eigen netwerk gekeken. Het searchbureau is met een lijst van goede kandidaten gekomen, en uiteindelijk is mevrouw Jonk degene geweest van wie de RvC denkt dat zij het beste past bij het gezochte profiel en ook in het team.

De heer Van Gelder voegt daaraan toe dat de longlist van het searchbureau is teruggebracht tot een shortlist van vier kandidaten die wat diversiteit betreft 50/50 was. Alle leden van de Selectie- en benoemingscommissie hebben met de vier kandidaten gesproken. Kwaliteit van kandidaten is altijd leidend geweest. Vervolgens heeft de Commissie aan de RvC een voorstel gedaan om met twee kandidaten verder te praten, en daarna hebben de overige leden RvC en de leden van de RvB gesprekken met deze twee kandidaten gevoerd. Zoals aangegeven past mevrouw Jonk het beste in het gezochte profiel, en heeft de RvC besloten haar voor te dragen.

De heer Jorna stelt de vraag over de gevolgde procedure omdat hij vaststelt dat de heer T. Sanders, lid van het bestuur van Stichting AK, ook voorzitter is van de Raad van Toezicht van het Catharinaziekenhuis, en mevrouw Jonk ook zitting heeft in die Raad van Toezicht. Acht de RvC dat niet tegenstrijdig en onwenselijk, in relatie tot het stemgedrag van Stichting AK?

Mevrouw Jonk antwoordt dat de heer Sanders pas zeer recent is benoemd in de Raad van Toezicht van het Catharinaziekenhuis, en dat hij van haar voorgenomen benoeming bij Heijmans van tevoren niet op de hoogte was, hij heeft dat vernomen uit de media.

De Voorzitter voegt daaraan toe dat er allerlei netwerken zijn waardoor het mogelijk is dat toezichthouders en bestuursleden elkaar kruisen. Hij benadrukt nogmaals dat het profiel van de vacature leidend is geweest. Uiteraard wordt gekeken naar de reputatie en integriteit van kandidaten, of zij zich goed bewust zijn van hun verantwoordelijkheden, en daarop wordt getoetst voordat een voordracht wordt gedaan.

De heer Jorna vraagt of de RvC, als een stemming erom gaat spannen, niet de schijn van belangenverstrengeling tegen heeft? Het gaat om twee personen die elkaar collegiaal tegenkomen in de Raad van Toezicht van het Catharinaziekenhuis, de heer Sanders is voorzitter van de Raad van Toezicht en mevrouw Jonk is lid van diezelfde Raad van Toezicht én commissaris bij Heijmans: de heer Sanders verleent op de AvA decharge aan mevrouw Jonk als commissaris.

De Voorzitter geeft het woord aan de heer Van den Goorbergh, voorzitter van Stichting AK. De heer Van den Goorbergh begrijpt de vraag van de heer Jorna. Zijn mening is dat zolang er geen sprake is van een gezagsverhouding tussen mevrouw Jonk en de heer Sanders er ook geen sprake kan zijn van een zodanige invloed op de positie die zij als commissaris respectievelijk de heer Sanders als bestuurder van Stichting AK inneemt. Dat zou bijvoorbeeld iets anders zijn, als mevrouw Jonk in de Raad van Bestuur van het ziekenhuis zou zitten en de heer Sanders daar voorzitter zou zijn. Maar zij zijn collega's in de Raad van Toezicht, en daarom ziet de heer Van den Goorbergh geen bezwaar. Voorts stelt hij dat niet de heer Sanders, maar de aandeelhoudersvergadering decharge verleent aan de RvC. Stichting AK oefent daar, afhankelijk van de mate waarin andere certificaathouders naar de vergadering komen, stemmen uit. Die stem wordt bepaald door het bestuur van Stichting AK. En daarin is de heer Sanders één van de deelnemers aan de discussie. Er is daarom geen enkele reden om te veronderstellen dat daar een conflict of interest zou zijn. Als dat er al zou zijn, dan zou het worden onderkend en zou de heer Sanders niet deelnemen aan de besluitvorming.

De heer Jorna vraagt of het feit dat mevrouw Jonk ervaring heeft met grensoverschrijdende transacties een voorbode is, gaat Heijmans weer buiten Nederland kijken?

De Voorzitter antwoordt dat dit niet het geval is.

De heer Jorna vraagt of mevrouw Jonk voldoende beschikbaar is voor Heijmans, dat geen rustig bedrijf is, gezien haar overige nevenfuncties en haar werk als advocaat? En waarom kiest zij voor een commissariaat bij Heijmans?

Mevrouw Jonk antwoordt dat haar toezichthoudende rol bij het Antoniusziekenhuis deze maand afloopt, en dat zij haar praktijk als advocaat gaat afbouwen. Zij is van mening ruim tijd voor Heijmans te hebben. Zij werkt er al tien jaar naartoe om haar praktijk af te bouwen en een aantal commissariaten op zich te nemen. Nu één toezichthoudende rol afloopt wil zij de vrijgekomen ruimte besteden aan een echt Nederlands commercieel bedrijf, Hollands glorie. Toen kwam Heijmans voorbij, en de bouw heeft haar altijd al enorm aangesproken, mede doordat zij is opgegroeid in de bouw door de bouw- en ontwikkelingsbedrijven in de familie. Dus de keuze voor Heijmans ligt voor de hand.

De heer H. Rienks merkt op dat de Profielschets RvC dateert van 2005. Is de RvC van plan om deze tegen het licht te houden, de wereld is immers veranderd sindsdien? Voorts merkt hij op dat de heer Van Keulen het profiel 'risk, compliance & legal' heeft en dat een advocaat daar ook in zou passen. Toch vraagt hij of het verstandig is een 'bankman', de heer Van Keulen, te vervangen door een advocaat? De bancaire kennis van de heer Van Keulen is toch niet onbelangrijk binnen de RvC?

De heer Van Keulen antwoordt dat de Profielschets herzien zal worden, maar dat nu voorrang is gegeven aan het opstellen van zoekprofielen voor de vacature waar vandaag over wordt gestemd, en voor de vacatures die in de nabije toekomst ontstaan. Het profiel 'risk, compliance & legal' is opgesteld met het oog op de aandacht die tegenwoordig bestaat en moet bestaan voor deze onderwerpen. Voorts stelt hij dat het gaat om toch wat meer generieke keuzes, niet per se een bankman. De heer Van Gelder bijvoorbeeld heeft financiële kennis, maar ook vakmatige kennis, ervaring met de projecten in de bouw. De Voorzitter voegt daaraan toe dat er een breed profiel is neergelegd in de Profielschets, en dat de zoekprofielen zich toespitsen op specifieke competenties zodat alle benodigde competenties in de RvC vertegenwoordigd zijn en deze complementair zijn.

De heer Rienks stelt dat het vooral belangrijk is dat er bij grote projecten een juiste verdeling is van risico's tussen opdrachtgever en -nemer. Hij vindt dat publieke opdrachtgevers de laatste tien jaar misbruik hebben gemaakt van de slechte markt waardoor aannemers te veel risico's op zich namen om toch maar aan het werk te kunnen. Hoe kijkt mevrouw Jonk daarnaar?

Mevrouw Jonk is het met de heer Rienks eens dat er misbruik is gemaakt van de positie van aannemers bij wie het water aan de lippen stond, en dat dit niet altijd goed heeft uitgepakt wat betreft de verhouding tussen het risico en het verwachte rendement. Heijmans heeft op dat terrein al grote stappen gemaakt. Dat neemt niet weg dat er aspecten zijn waarop men bij projecten continu alert moet zijn. De risico's afzetten tegen het verwachte rendement, hoort het project bij de core business, is dit iets wat we goed kunnen, moeten we dit doen, moeten we dit willen? En juist hier komt toezicht om de hoek kijken. Toezicht in brede zin is goed bevragen, kritisch blijven, challengen. De RvC gaat natuurlijk niet op de stoel van het bestuur zitten. Het bestuur legt een groot project voor en de RvC gaat dat van alle kanten bekijken. Zijn de processen goed gevolgd, zijn de risico's goed ingeschat en wat wordt aan risicobeheersing gedaan.

De heer Rienks merkt op dat toezichthouders weten wat er in het verleden mis is gegaan en letten op de daaruit getrokken lessen, maar zij zien de volgende misser niet aankomen. De kunst is om die wel aan te zien komen.

Mevrouw Jonk beaamt dat maar stelt ook dat processen voortdurend worden verbeterd op basis van het verleden, en dat deze processen de toezichhouders in staat stellen beter te beoordelen. De kern van toezichhouden is ervoor te zorgen dat risico's zo veel en zo goed mogelijk in kaart worden gebracht met elkaar. RvC en RvB versterken elkaar daarin en zorgen er met elkaar voor dat het bedrijf verder wordt gebracht.

De Voorzitter dankt de heer Rienks voor de laatste vraag. Deze vraag bevestigt eigenlijk waarom de RvC zoveel nadruk op dit profiel 'risk, compliance & legal' heeft gelegd. De RvC onderschrijft de stellingen ten aanzien van de verhouding tussen opdrachtgever en -nemer en de verdeling van risico's. De RvC werkt continu aan zorgvuldigheid in besluitvorming en aan de processen die dat ondersteunen. De RvC meent op dat gebied versterking te hebben gevonden in mevrouw Jonk.

De Voorzitter gaat over tot behandeling van agendapunt 3c. Voor de gestelde vacature draagt de RvC, mede op basis van de profielschets RvC, mevrouw Jonk voor ter benoeming als lid van de RvC voor een periode van ruim vier jaar. Deze periode vangt aan na afloop van deze BAvA en eindigt per de afloop van de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2023.

Vervolgens wordt overgegaan tot stemming. De secretaris vraagt de aanwezigen de stembriefjes behorend bij agendapunt 3c in te vullen.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 642.274.860 stemmen.

Tegen het besluit zijn 0 stemmen.

Er zijn 0 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat mevrouw M. Jonk is benoemd tot commissaris van Heijmans. Hij heet haar, namens de RvC en RvB, van harte welkom.

4. Remuneratie raad van commissarissen Heijmans N.V. (besluit)

De Voorzitter licht het voorstel tot wijziging van de remuneratie RvC toe. Dit onderwerp stond eerder op de agenda van de AvA van 11 april 2018 maar is voor de AvA door de RvC teruggetrokken vanwege de dynamiek die zich rond het onderwerp afspeelde. Echter, in lijn met de best practice van de Corporate Governance Code, wil de RvC ook bekijken of de remuneratie de 'de tijdsbesteding en de verantwoordelijkheden van de functie reflecteert'. De remuneratie van de RvC is sinds 2005 niet meer aangepast. Dat is een extreem lange periode maar de omstandigheden waarin Heijmans verkeerde waren er naar mening van de RvC niet naar om een aanpassing voor te stellen. In aanloop naar de agendering van het onderwerp op deze BAvA heeft de RvC opnieuw een marktonderzoek laten uitvoeren waaruit blijkt dat in de periode van 2005 tot heden de gemiddelde RvC beloning met 50% is gestegen.

De heer Van Keulen licht verder toe. De RvC heeft Focus Orange gevraagd een onderzoek te doen naar huidige beloningen bij beursgenoteerde bedrijven in Nederland. Tevens is aan Focus Orange gevraagd een richting te geven voor het voorstel tot aanpassing. Behalve het voornemen om de beloning op een marktconform niveau te brengen, wil de RvC ook in staat zijn om goede commissarissen aan te trekken en ook daarvoor is marktconforme beloning een vereiste. Focus Orange heeft ten behoeve van het onderzoek een referentiegroep samengesteld uit ondernemingen die beursgenoteerd zijn en die qua omzet en personeelsbestand vergelijkbaar zijn. Dat is in de Nederlandse context niet heel eenvoudig, er zijn naast Heijmans maar twee andere

grote beursgenoteerde aannemers, BAM en Volker Wessels. Daarom zijn er ook andere ondernemingen in de referentiegroep betrokken die projectmatig in complexe omgevingen werken. Dat zijn naast BAM en Volker Wessels, Vopak, Boskalis, SBM offshore, Fugro, Sligro, TKH Groep, TomTom, Refresco, Accel, Brunel, For Farmers en Stern. Omdat BAM en Volker Wessels in omvang groter zijn dan Heijmans is daarvoor een correctie toegepast. In het onderzoek is gekeken naar de beloning en tijdsbesteding van de leden en voorzitters van raden van commissarissen en leden en voorzitters van de verschillende commissies van raden van commissarissen. De uitkomsten daarvan zijn afgezet tegen beloningen van leden van raden van bestuur. De conclusie van het onderzoek is dat de remuneratie van de RvC van Heijmans achterloopt, met name de beloning van de voorzitter. Van een voorzitter wordt, veel meer dan vroeger, een behoorlijke tijdsbesteding en beschikbaarheid gevraagd. Dat betekent vaak één dag per week, en dat is afgezet tegen de vaste beloning van CEO's. Dit heeft geleid tot het voorstel dat bij de agenda is gevoegd. Er is een aparte vergoeding voor de vicevoorzitter RvC geïntroduceerd, en een aparte vergoeding voor de voorzitters van de verschillende commissies. Met het voorstel blijft de RvC iets onder de mediaan van de referentiegroep omdat is uitgegaan van het 30^e percentiel van de mediaan. De RvC is van mening dat hiermee een evenwichtig voorstel wordt gedaan dat de RvC in staat stelt om in de toekomst goede commissarissen te kunnen aantrekken. De RvC heeft het voorstel getoetst bij verschillende stakeholders, en deze zijn ook van mening dat sprake is van een evenwichtig voorstel. Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen.

De heer Jorna merkt op dat de VEB a priori niet tegen verhoging van beloningen is, maar dat de beloning passend moet zijn, dat de daarmee beoogde doelstellingen worden gehaald. Het heeft de VEB verheugd dat het vorige voorstel voor de AvA van 11 april 2018 is teruggetrokken omdat dat voorstel volgens de VEB niet passend was. Heijmans is immers kleiner geworden. Bovendien werd over 2016 nog een enorm verlies genoteerd en wordt nog steeds geen dividend uitgekeerd. De VEB vindt terughoudendheid gepast omdat de aandeelhouders over de afgelopen jaren een flinke rekening hebben moeten betalen. Voorts stelt de heer Jorna dat de samenstelling van de referentiegroep op zich vrij willekeuring is. Hij vraagt hoe de onderbouwing van dit voorstel afwijkt van dat van april 2018? Ten slotte vraagt hij of Stichting AK in april 2018 op voorhand heeft aangegeven tegen het toenmalige voorstel te stemmen?

De Voorzitter antwoordt dat de RvC in de voorbereiding van het agendapunt voor de AvA van 11 april 2018 en het polsen van stakeholders uit de tijd liep, en dat tegelijkertijd sprake was van dynamiek rondom het thema beloning door de perikelen rondom ING. De RvC heeft toen besloten het agendapunt terug te trekken, en bij een volgende gelegenheid opnieuw te agenderen. De onderbouwing moest niet zozeer anders als wel uitgebreider, en aan stakeholders moest het voorstel duidelijker worden toegelicht om de kans van aanvaarding van het voorstel te vergroten. Daar was meer tijd voor nodig. Stichting AK moet een zorgvuldige afweging maken, en de RvC heeft toen ingeschat dat de Stichting AK daar ook meer tijd voor nodig had. Tijdens de AvA heeft de Voorzitter direct aangegeven dat de RvC staat voor een verhoging van de remuneratie, en daar bij een volgende gelegenheid op terug te komen. Die gelegenheid is deze BAvA.

Ten aanzien van de referentiegroep merkt de Voorzitter op dat dit een handvat is om tot een afweging te komen. Ook tijdsbeslag, intensiteit en verantwoordelijkheid spelen mee. Niemand zal ontkennen dat Heijmans, gezien de grote projecten die weinig of niet routinematig zijn, een complexe bedrijfsvoering heeft in een complexe markt. Dat vraagt een grote bijdrage van de RvC en een grote beschikbaarheid. Dat zijn ook aspecten die meespelen. Tegelijk heeft de RvC ervoor gekozen om een beloning voor te stellen die iets onder de mediaan ligt.

De koppeling aan hervatting van dividend wordt door de Voorzitter niet gevolgd, het zijn echt twee verschillende zaken. De eerste prioriteit is de balans versterken na een hele moeilijke periode om de continuïteit op korte en lange termijn zeker te stellen. De RvB werkt daar enorm hard aan. Zodra de situatie het toelaat zal Heijmans overwegen dividend uit te gaan keren. Dit staat echter los van een adequate beloning van de RvC.

De heer Jorna is van mening dat de voorgestelde beloning niet onder de mediaan ligt als hij naar de beloning bij bedrijven als Sligro en Royal Haskoning kijkt. Voorts vindt hij dat Heijmans zich heeft vergeleken met ondernemingen die internationaal opereren terwijl Heijmans kleiner en nationaal is geworden. Daarmee wil hij zeggen dat het er maar aan ligt naar welke peergroup wordt gekeken. Een voorstel is beter te accepteren als resultaten beter zijn, Heijmans had beter één of twee jaar kunnen wachten.

De Voorzitter benadrukt dat er niet aan een soort reversed engineering is gedaan in de zin van 'dit getal moet eruit komen en dan zoeken we de bedrijven in de benchmark'. Het is echt andersom gegaan. De bedrijven in de referentiegroep zijn bedrijven die daar logischerwijs deel van kunnen uitmaken. Vervolgens zijn daar getallen uitgekomen, dat is de volgorde der dingen. Van koppeling met de resultaten van de onderneming is geen sprake. Het gaat om het tot stand brengen van een passende beloning die past bij de verantwoordelijkheden van de functie van commissaris.

De heer Van Gelder voegt daaraan toe dat hij de functie van commissaris gedurende de laatste 25 jaar heeft zien veranderen, zowel wat intensiteit als tijdsbeslag betreft. Als een commissaris het goed wil doen, dan is hij één dag in de week bezig met een commissariaat. Het gaat dan niet alleen om het lezen vergaderstukken, maar ook om het bijhouden van relevante regelgeving en het bijwonen van relevante bijeenkomsten van professionele organisaties. Een commissaris houdt niet alleen toezicht, maar staat een RvB ook met raad en daad terzijde, dat vergt uiteraard ook de nodige tijd en inspanning. Vanuit zijn eigen ervaring bij Boskalis, een groot internationaal bedrijf, kan hij zeggen dat een bedrijf als Heijmans vanuit de bestuurlijke context qua complexiteit niet zo gek veel anders is. Toezichthouden bij Heijmans is een hele opgave, dat is de afgelopen tien jaar duidelijk geworden. In dat licht is hij van mening dat het voorstel voor de aanpassing van de remuneratie passend is. Hij spreekt uiteraard niet voor de certificaathouders, maar hij wil de door hem aangegeven context wel meegeven in de wegging van het voorstel.

De heer Jorna onderschrijft de woorden van de heer Van Gelder, en geeft aan dat de VEB hecht aan goed toezicht, daar valt of staat alles mee, met een goede beloning. Het gaat hem om de timing van het voorstel. Als de RvC van mening is dat het nu een goed moment is om het voorstel te agenderen dan houdt dat in dat van Heijmans mooie resultaten mogen worden verwacht, want anders had de RvC het voorstel in de context van de woorden van de heer Van Gelder niet gedaan.

De heer Van Gelder antwoordt dat de heer Jorna een verbinding legt tussen bedrijfsresultaten en het functioneren van een RvC. Hij geeft aan dat die verbinding er niet is in het Rijnlandse model. Commissarissen kunnen kun taken professioneel en onafhankelijk taken uitoefenen zonder dat er een verbinding is met het bedrijfsresultaat. Hij vindt dat het ook zo hoort, en dat het verband met bedrijfsresultaten niet zo makkelijk gelegd kan worden.

De heer Rienks vraagt of hij goed heeft begrepen dat in het voorstel ook een jaarlijkse verhoging is opgenomen, met de bedoeling om te voorkomen dat de beloning gedurende een aantal jaren steeds verder achter gaat lopen? En dat in de toekomst een achterstand in de beloning alleen kan ontstaan doordat de functie zwaarder wordt?

De Voorzitter antwoordt dat dit juist is. De suggestie van indexatie is de RvC aan de hand gedaan. Beloning is ook een kwestie van marktwerking. Maar daarnaast is verzwarend van de functie meestal de aanleiding tot aanpassing van die beloning. De RvC is voornemens de beloning over twee à drie jaar te toetsen aan marktconformiteit.

De heer Rienks vraagt een nadere toelichting. De voorgestelde verhoging bedraagt ca. 33%. Hoeveel van die verhoging is nodig om de inflatie goed te maken en hoeveel daarvan is nodig omdat de functie meer tijd vraagt en zwaarder is geworden? Hij meent dat de inflatie over de laatste dertien jaar ca. 20% is geweest, dan zou de overige 13% wegens verzwarend van de functie nodig zijn. De tijdsbesteding van een gemiddeld commissariaat is ook met ca. 60% toegenomen. Hoe ziet de RvC dat?

De Voorzitter antwoordt dat het niet op die manier is benaderd, maar hij denkt dat de heer Rienks gelijk heeft over ca. 20% inflatie. De RvC heeft puur gezegd 'hoe wordt er in de markt vandaag beloond? Wat zijn de verdere ontwikkelingen daarin? Dreigen we nog verder achter te lopen?' En geprobeerd is om daar aansluiting bij te vinden. Er kunnen in de markt ook bewegingen zijn waardoor een betere beloning nodig is om goede mensen te kunnen aantrekken. Inflatie als zodanig is dus geen aanleiding voor de verhoging.

De heer Rienks vraagt of de beloning in de recente gesprekken met kandidaten voor de zojuist ingevulde vacature aan de orde geweest? Of krijgt de RvC op een andere manier signalen dat de beloning een rol speelt bij werving van nieuwe commissarissen?

De Voorzitter antwoordt dat het heel ongebruikelijk is om in gesprekken met kandidaten over beloning te praten. Algemeen geldt dat de onderneming moet kijken naar een adequate beloning van alle posities. Dat geldt ook voor toezichthouders en voor bestuurders. Dus de beloning wordt op gereede momenten tegen het licht gehouden. Duidelijk is dat de RvC zeer terughoudend is geweest over zijn eigen beloning. Dat is ook een goed gebruik. Tegelijkertijd verwacht de onderneming veel van haar bestuur en commissarissen. De balans tussen beloning en taken wordt opgemaakt op basis van redelijkheid en zorgvuldigheid. De weerslag daarvan vindt men terug in het voorstel dat nu ter tafel ligt. Het feit dat een aantal vacatures in de RvC moet worden vervuld maakt het wat de RvC betreft extra urgent.

De heer G.M. Dekker heeft vastgesteld dat het werk van een commissaris helaas in omvang toeneemt als een onderneming een moeilijkere fase ingaat. In dat licht kun je stellen dat er sprake is van een behoorlijke verhoging, maar dat men zich moet realiseren dat de tijd die men erin heeft moet steken om Heijmans weer op een normaal pad te brengen, enorm is geweest. Het is daarom ook verheugend dat Heijmans commissarissen kan vinden die met doorzettingsvermogen aan dit bedrijf werken. Gegeven de omstandigheden is er wat hem betreft een evenwichtig voorstel uitgekomen. Hij hoopt dat daarmee goede commissarissen kunnen worden aangetrokken en behouden.

Voordat tot stemming wordt overgegaan geeft de Voorzitter het woord aan de heer Van den Goorbergh, voorzitter van Stichting AK.

De heer Van den Goorbergh antwoordt op de eerder in deze vergadering door de heer Jorna gestelde vraag of Stichting AK iets kan zeggen over de afweging die de Stichting maakt voor het uitbrengen van haar stem. Het bestuur van de Stichting AK vindt het van belang, dat is ook de reden waarom de heer Van den Goorbergh de vraag niet eerder in deze vergadering heeft beantwoord, om eerst de gedachtewisseling over dit punt in de BAvA mee te maken om te horen of

daar nog nieuwe aspecten naar voren zouden komen. Hij wil beginnen met de wat ontzuisterende constatering dat indien vanaf 2005 was geïndexeerd deze discussie vandaag niet had plaatsgevonden. Want dan was de beloning van de RvC langzaam maar zeker meegegroeid met wat er in de markt gebruikelijk was geweest, en was er een veel minder groot gat ontstaan. Zolang er binnen een onderneming geen variabele beloning voor RvC-leden bestaat, moet er wel een mechanisme zijn om marktontwikkelingen te volgen. Voorts zegt hij dat de certificaathouders, dus ook Stichting AK, het zichzelf deels mogen aanrekenen omdat zij het de afgelopen jaren zo hebben laten gebeuren. Kennelijk is de emotie rondom het onderwerp beloningen van dien aard dat men op een gegeven moment vergeten is om de logische consequentie te trekken dat deze beloningen met de tijd mee moeten gaan. Nu is er een situatie ontstaan dat er een geweldig gat is en ontstaat er discussie over de vraag wat is de juiste benchmark? Alle elementen waarvan eerder is gezegd dat die niet meespelen, namelijk dat de beloningen afhankelijk zijn van de resultaten van de onderneming, en de koppeling aan hervatting van dividend, sluipen dan toch weer binnen. De heer Van den Goorbergh is van mening dat het verstandig is om nu datgene wat scheefgegroeid is, in één keer behoorlijk recht te trekken, met daarbij de aantekening dat hier geen sprake is van een overdreven voorstel. Het is verstandig om de beloning één keer in de drie jaar te toetsen. Als dan wordt vastgesteld dat de beloning voorloopt, moet wellicht een pas op de plaats worden gemaakt, en als de beloning achterloopt, moet iets worden verhoogd. Maar dan zal sprake zijn van verhogingen in de orde van grootte van enkele procenten. Daarom vindt Stichting AK dit een evenwichtig voorstel. De heer Van den Goorbergh voegt daaraan toe dat de afwegingen die nu worden gemaakt, en de discussie die nu is gevoerd, in het voorjaar niet op dezelfde wijze waren voorbereid zoals dat nu het geval is.

De Voorzitter dankt de heer Van den Goorbergh voor zijn reactie en gaat over tot stemming.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 642.274.860 stemmen.

Tegen het besluit zijn 0 stemmen.

Er zijn 0 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat het voorstel tot aanpassing van de remuneratie RvC per 1 januari 2018 is goedgekeurd.

5. Rondvraag en sluiting

De Voorzitter geeft gelegenheid voor het stellen van rondvragen.

De heer Dekker heeft begrepen dat er inzake de Wilhelminasluis Zaandam afspraken zijn gemaakt tussen Heijmans en de opdrachtgever, en dat Heijmans het werk in februari 2019 gaat hervatten. Hij vraagt wat de aanwijzingen zijn dat het vanaf februari wel goed zal gaan? Is er een andere technische aanpak? Hoe verhouden de kosten van Heijmans zich tot de genomen voorziening?

De heer Hillen beaamt dat er afspraken zijn gemaakt met de opdrachtgever en dat Heijmans medio februari 2019 gaat starten met de bouw. De oorzaak van de problemen lag niet in de grondgesteldheid, maar in het feit dat er een oude constructie achter de zichtbare constructie lag. Vervolgens is discussie ontstaan over de vraag wie verantwoordelijk is voor de oude constructie. Heijmans heeft een goede technische oplossing om deze sluis te realiseren en acht de genomen voorziening adequaat.

De heer Rienks haalt het bericht aan van 12 november jl. waarin het Heijmans, BAM en TBI bekend maken dat dit consortium zich terugtrekt uit de tender ViA15. Met name het genoemde argument daarvoor, de door de opdrachtgever gestelde voorwaarden zijn onredelijk, vindt hij interessant. Aannemers konden zich jarenlang niet permitteren weg te lopen van onredelijke contracten omdat ze dringend werk nodig hadden. Is hier sprake van een trendbreuk? Krijgen de aannemers weer een klein beetje meer macht op de markt en de opdrachtgevers wat minder?

De heer Hillen antwoordt dat het huidige beleid van Heijmans is 'doen wat we kunnen en niet wat we moeten kunnen'. Dus dan moet je ook 'nee' durven zeggen als risico's te groot zijn. En als je wel risico's neemt, moet je daarvoor goed beloond worden. Het gaat aan de ene kant over beheersen van die risico's en aan de andere kant over de honorering. In het geval van ViA15 is een analyse gemaakt van zowel de technische haalbaarheid als van de risico's en de financiële contractuele haalbaarheid. En die bleek negatief uit te vallen. Gezien het voorgaande heeft het consortium besloten uit te tender te stappen.

De heer Rienks vraagt naar de beëindiging door TenneT van het contract inzake Wintrack II. Hoe is het zover kunnen komen, hadden de RvB en RvC dit aan kunnen zien komen bij het aanvaarden van de opdracht? Waarom is een voorziening van € 10 miljoen genomen? Kan Heijmans in de toekomst nog opdrachten van TenneT krijgen?

De Voorzitter antwoordt dat er een wezenlijk verschil van inzicht bestaat tussen de partijen en dat zal worden gearbitreerd, zoals dat contractueel is afgesproken. Ook is afgesproken dat partijen niet publiekelijk met elkaar in discussie gaan. Dat gezegd hebbende, wil hij de heer Hillen vragen nader toe te lichten binnen deze context.

De heer Hillen licht toe dat TenneT het project Wintrack II heeft gegund aan de combinatie Heijmans-Europoles, HEP. HEP heeft een innovatieve mast aangeboden waarover later discussie is ontstaan. Partijen zijn daarover in gesprek gegaan maar hebben geen minnelijke oplossing bereikt. In dat proces heeft HEP zeer zorgvuldige afwegingen gemaakt. TenneT heeft vervolgens de overeenkomst beëindigd. De € 10 miljoen die Heijmans heeft voorzien heeft niet alleen te maken met openstaande facturen, maar ook met aangegane verplichtingen in verband met uit te voeren werkzaamheden die uiteindelijk niet worden uitgevoerd. Uiteraard heeft de beëindiging van het Wintrack II contract gevolgen voor de orderportefeuille van Infra.

De Voorzitter geeft aan dat het voor zich spreekt dat de RvB en RvC deze situatie bij aanvang van de opdracht niet hebben zien aankomen, dan was Heijmans er niet aan begonnen. Nu is er een zakelijk verschil van inzicht dat op een zakelijke manier zal worden opgelost, door middel van arbitrage. Dat staat een zakelijke relatie in de toekomst niet in de weg. De zaak is uitgebreid besproken tussen RvC en RvB, en de RvC staat volledig achter de besluiten die de RvB in dit dossier heeft genomen.

Voorts denkt de heer Hillen dat het niet uitgesloten is dat Heijmans in de toekomst nieuwe opdrachten van TenneT kan krijgen. Heijmans doet ook nog steeds mee aan tenders van TenneT, een verschil van mening hoeft daaraan niet in de weg te staan. Dat verschil van mening wordt op een zakelijke nette manier opgelost. Zo zal Heijmans ook voor RWS kunnen blijven werken ondanks dat de combinatie Heijmans / BAM / TBI uit de tender voor ViA15 is gestapt.

De heer Jorna vraagt of Heijmans wist dat partner Europoles er financieel slecht voorstond, er is een insolventieprocedure gestart, is daar op voorhand onderzoek naar gedaan?

De heer Hillen licht toe dat de partnerkeuze in 2015 is gedaan, de tender is toen van start gegaan, en dat er uiteraard uitgebreid is gekeken naar de gegoedheid van Eurocoles, zoals dat overigens gebeurt in alle tenders waarin wordt samengewerkt. Er zijn verschillende scenario's besproken, waaronder mogelijke insolventie van de partner, en in vervolg daarop zijn maatregelen genomen om de samenwerking op een zo robuust mogelijke manier vorm te geven. Wat niet voorzien was dat de opdrachtgever, TenneT, het contact zou beëindigen.

De heer Jorna haalt de arbitrage inzake de Wilhelminasluis aan waarin Heijmans een hogere claim heeft neergelegd dan de € 8 miljoen die is toegewezen. Hoe is met het verschil daartussen boekhoudkundig gerekend?

De heer Hillen geeft aan dat Heijmans inzake Wilhelminasluis een adequate voorziening heeft getroffen om het project onder de huidige condities te kunnen realiseren.

De heer Jorna vindt het vreemd dat Heijmans voor een nog lopend project een voorziening kan nemen omdat het juiste schadebedrag nog niet bekend is. Hoe zit dat met Wintrack II?

De heer Hillen antwoordt dat dit een andere vraag is dan de vraag over de Wilhelminasluis. Daar geldt dat de voorziening is gebaseerd op de nieuwe kostprijs en de uitspraak van de arbitrage. Wat betreft Wintrack II geldt dat de uitkomst van de arbitrage uiteraard niet voorspeld kan worden. De heer Janssen voegt daaraan toe dat Heijmans in de beginfase van het arbitrage-traject zit. Dus er liggen ook nog helemaal geen bedragen op tafel. Natuurlijk wordt wel gekeken naar de vraag 'hoe sterk achten wij onze casus?' En dat verwacht een accountant ook van Heijmans. Op basis daarvan wordt de inschatting gemaakt of er een voorziening moet worden genomen, en dat heeft Heijmans gedaan.

De heer Jorna haalt de aangekondigde samenwerking van Heijmans en BAM aan op het gebied van asfalt. Gaat Heijmans haar innovatieve asfaltoplossingen delen met BAM, gaat BAM daarvoor betalen of heeft BAM nog betere oplossingen?

De heer Hillen antwoordt dat men aan de vooravond staat van een grote transformatie inzake CO₂, asfaltscheiding, circulariteit en dergelijke. Dat vergt in de komende jaren de nodige investeringen op het gebied van innovatie. In de asfaltindustrie is een aantal partijen innovatief bezig, en Heijmans en BAM zijn op dat gebied heel ver. Als wordt gekeken naar de totale productiecapaciteit van de asfaltcentrales komt ook de vraag naar voren hoe de sector rendabeler kan worden. Dat, gecombineerd met de innovatie- en duurzaamheidsopgave die veel investeringen vraagt, heeft ertoe geleid dat is nagedacht over de vraag hoe de kennis en kunde van Heijmans en BAM met elkaar verbonden kunnen worden.

De heer Jorna vraagt of Heijmans, net als BAM, stedelijke grondposities gaat afwaarderen naar landbouwgrond?

De heer Hillen antwoordt dat alle grondposities elk jaar tegen het licht worden gehouden. Hij wil daar echter nu niet op vooruit lopen.

Tot slot vraag de heer Jorna of de heer Hillen het schot voor de boeg dat hij in de AvA van april 2018 gaf over 2018, in de woorden van de heer Jorna 'reken maar niet op 2018', wil heroverwegen na de positieve berichten in de trading update derde kwartaal?

De heer Hillen geeft aan dat dat schot voor de boeg niet zozeer betrekking had over waar Heijmans toen stond, maar over het punt waar Heijmans twee jaar geleden stond. In de afgelopen twee jaar zijn maatregelen genomen om de onderneming te versterken, waaronder de verkoop van de buitenlandse dochterondernemingen, het inkaderen van moeilijke projecten en de herfinanciering. Dat heeft tot verbetering geleid. Zo heeft Heijmans ook bekend gemaakt dat de kredietfaciliteit, eerder dan gepland, van € 144 miljoen is teruggebracht tot € 122 miljoen. Het gaat dus om een lopend tweearig plan om Heijmans gezond te maken, om de balans te versterken. Daarom heeft de heer Hillen op de AvA in april 2018 gezegd dat hij niet verwacht dat over 2018 dividend wordt betaald. Dat is de lijn die de RvB wil vasthouden om het plan om Heijmans te versterken zo optimaal mogelijk uit te voeren.

Er zijn verder geen vragen. De Voorzitter dankt de aanwezigen voor hun bijdragen, en sluit deze vergadering om 16.00 uur.

Voorzitter
Sj.S. Vollebregt

12 april 2019

Secretaris
N. Schaeffer

12 april 2019